

Onderwijsplan rekenen

Schoolambities

Onze schoolweging is gemiddeld. Daarnaast hebben wij een grote spreiding. Er is sprake van een heterogene groep waardoor er meer gedifferentieert moet worden dan gemiddeld. We streven naar:

- Minimaal percentage 1F: 98,4% (IEP)
- Minimaal percentage 1S: 60% (IEP)
- We sturen op een VIX bij P80 van 40 en bij P20 van 70 (FocusPO)

We verwachten een lichte stijging in de schoolweging. Dit zou in de toekomst veranderingen kunnen opleveren. De nieuwe ambitiewaarden worden na de schoolbespreking van dit schooljaar opnieuw vastgesteld.

Basisaanbod

Voor ons basisaanbod maken we gebruik van de methode Pluspunt 4 (basis papier) in de groepen 3 t/m 8. De groepen 1-2 werken volgens de leerlijnen en cruciale doelen vanuit FocusPO en geven hier zelf invulling aan d.m.v. thema's, spel, routines en materiaal.

Groep 1-2:

Rekenactiviteiten bij de kleuters worden volgens de leerlijn aangeboden vanuit de beschreven cruciale doelen volgens MijnKleutergroep. Deze doelen worden verdeeld over ongeveer 6 thema's per jaar. De thema's en doelen worden uitgewerkt in een themaplanning. Hierbij worden zo veel mogelijk doelen aangeboden in hoeken of in inloopopdrachten en wat niet in spel of routines kan worden aangeboden wordt aangeboden tijdens grote of kleine kringen. De meeste rekendoelen komen binnen het kleuteronderwijs dagelijks aan bod via routines zoals planningswoorden, tellen, groepjes maken, praten over het weer en de week etc. Er wordt aanvullend gebruik gemaakt van de houten kisten met ontwikkelingsmateriaal, ideeën uit MijnKleutergroep en eigen invulling van leerkrachten. Ontwikkelingsmateriaal wordt ingezet tijdens de inloop of in speel/werk taken.

Alle doelen uit MijnKleutergroep komen minimaal twee keer per jaar aan bod. Een aantal doelen drie keer (zie kopje aanvullend aanbod).

Groepen 3-8:

Het aanbod van het onderwijs wordt bepaald aan de hand van de methode pluspunt 4 in combinatie met FocusPO. Met behulp van de blokvoorbereidingsformulieren uit de methode wordt het blok voorbereid. Dit wordt naast de blok- en bezemdoelen vanuit FocusPO gelegd. Zo kan worden bepaald of een groep al toe is aan het geplande lesdoel, of dat er voorafgaand nog onderliggende bezemdoelen behandeld moeten worden.

De leerroutes zijn als volgt vastgelegd:

Basisaanbod methode voor de door ons gekozen leerroutes				
Groep	<1F	1F	1S	>1S (plus)
Groep 3	Eigen leerroute ↓ Rekenroute (in een OPP staat beschreven op welke doelen de leerling uitvalt en welke domein ze aangeboden krijgen via rekenroute)	Instructie op 1S niveau en minimaal * en ** verwerking Groep 6 werkt ook aan de doelen naar 1S		** en ***
Groep 4				** en ***
Groep 5				** en ***
Groep 6				** en ***
Groep 7		Werkboek F/S	Werkboek 1S/S	Werkboek 1S/S+ of verrijken
Groep 8		Werkboek F/S	Werkboek 1S/S	Werkboek 1S/S+ en verrijken

Eind groep 6 wordt op basis van observaties, uitstroombestemming, toetsen en in samenspraak met IB en rekencoördinator bepaald of een op FS niveau verder werkt in werkboek en in Bingel (adaptieve taken vanaf groep 5). Het streven is zoveel mogelijk te werken naar 1S niveau. Wanneer een kind op FS niveau over gaat, werkt het in het FS boek van het huidige schooljaar. Wanneer dit nog niet voldoende hulp biedt en te moeilijk blijft, volgt de leerling op eigen niveau een ander rekenaanbod en wordt een OPP opgesteld (zie kopje differentiatie). Het OPP heeft dan in de

eerste instantie de leerling terug te krijgen op de leerlijn van de groep.

Leermiddelen en aanvullend aanbod

Aanvullend aanbod

Bovenop het basisaanbod vanuit de methode/leerlijnen, is extra aandacht voor de volgende onderdelen:

Aanvullend aanbod op de methode	
Groep 1/2	- 100 dagen project: - o Jaarlijkse activiteit in onze kleutergroepen. - o Elke dag aandacht voor het tellen van de dagen, elke dag wordt bijgehouden met een stokje. Daar worden groepjes van 10 van gemaakt. Zo wordt er in sprongen van 10 geteld. Expliciet aandacht voor: tientallen, dubbele getallen (44, 66), tiental plus de losse dagen. - o Bij 100 dagen een feestje! - 3 subdomeinen - o De volgende subdomeinen worden minimaal drie keer aangeboden per jaar, in plaats van twee keer: omgaan met getallen, omgaan met hoeveelheden en omgaan met de telrij. Deze doelen worden in FocusPO geregistreerd, de andere domeinen alleen wanneer hier aanleiding toe is. - Een aantal SLO doelen (zie verbetertraject bijlage doelen) worden extra ingepland in het aanbod. Hiervoor wordt zo veel mogelijk materiaal ingezet. Zie bijlage rood gemarkeerde doelen. In 2025 wordt dit middels het verbetertraject onderbouw rekenen verder in beeld gebracht.
Groep 3/4	Dit jaar onderzoeken we de doorlopende lijn van kleuters naar groep 3-4. Vanuit het spelend werken in groep 1-2 naar het werken op papier in groep 3, zien we moeilijkheden bij leerlingen ontstaan. Zie verbetertraject 24-25. Onderstaande wordt daarom nog aangevuld dit jaar. Maar te denken valt aan: - Aandacht voor spelend en handelend rekenen - Overgang van spel naar papier versoepelen - Grote overkoepelende lesdoelen opsplitsen in kleinere doelen, vertragen in de methode als dit nodig is Daarnaast is in groep 3: - Spelenderwijs door de dag heen tellen herhalen (in sprongen, verkort, etc) en oefenen met de klok - Extra herhalen: kalender, klok, tellen in sprongen, getalbegrip. In groep 4: - Vermenigvuldigen 20 minuten per week extra aanbieden met behulp van tafeldiploma.nl / 99math. Want start van groep 5 moeten ze al heel snel alles kennen. Ook bovenbouw loop je vast op tafels en deeltafels. Vanaf groep 4 alle leerlingen een account op tafeldiploma.nl. Wel opletten dat de begripsvormende fase en de procedure ontwikkeling vooraf goed doorlopen is.
Groep 5/6	Streven is om zo'n 20 minuten per week (verdeeld over de dagen) extra te besteden aan tafels, deeltafels en klokken. Met behulp van tafeldiploma.nl of 99math. Klokken komen ook terug door de dag heen: in plaats van een timer op het bord een klok met 'je hebt tot ... uur'. Waar nodig in groep 5 de klokdoelen uit FocusPO opnemen als borgingsdoel voor groep 6.
Groep 7/8	In groep 7 wordt in de methode gebruik gemaakt van verhoudingstabellen als strategie. Wij voegen een extra les toe: wat is een verhoudingstabel en hoe werk je hiermee? In de methode wordt verwacht dat je hier direct mee aan de slag kunt.

	Verhoudingstabellen worden als meest gebruikte strategie ingezet: verhoudingen, breuken. Niet alleen maar de breukenstrook aanbieden. De tabel verhoudingen-breuken-percentages-kommagetal koppelen wordt zowel in groep 7 als 8 als leerwerk meegegeven en wordt 'getoetst'. Ze kennen: $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{10}$. Metriek stelsel 2x per jaar extra aanbod: door groepsdoorbroken opdrachten, werkbladen etc.
Schoolbreed	1. 'De grote rekendag' (maart) Hierbij zijn de groepen 3-8 (1-2 afhankelijk van het thema) groepsdoorbroken aan het werk met diverse rekenonderdelen. 2. Meten = weten week. In de week van de grote rekendag zijn alle groepen extra bezig met de doelen die, zoals hierboven beschreven, extra moeten worden aangeboden. De nadruk ligt met name op het meten&meetkunde domein, maar ook automatiseren. Dit bereiden we waar mogelijk groepsdoorbroken voor. Materialen staan in de map – vakken – rekenen – meten=weten 3. Kangoeroe wedstrijd Leerlab doet mee aan de jaarlijkse Kangoeroe wedstrijd.

Leermiddelen

Groep 1-2:

Zoals beschreven bij 'basisaanbod' worden de rekendoelen bij onze kleutergroepen met name aangeboden via hoeken en inloopopdrachten. Ook komen rekendoelen dagelijks terug in bijvoorbeeld routines, herhaling, zingen, spelen etc. Het materiaal komt vanuit ideeën van FocusPO, kleuteruniversiteit, ontwikkelingsmateriaal en eigen invulling leerkracht. We maken gebruik van ontwikkelingsmateriaal en soms aanvullend ideeën van leerkrachten, materialen van Sprongen vooruit, materialen uit kleuteruniversiteit of FocusPO.

Groep 3-8:

- Digibordsoftware + handleiding
- Blokvoorbereidingsformulieren en draaiboek (in combinatie met FocusPO periode plan)
- Groep 3-4: werkboeken voor zowel basisdoel als conditietraining
- Groep 5-8: werkboeken voor het basisdoel, Bingel voor conditietrainingen en adaptieve peil- en eigen taken
- Registratiemodule digitaal (via malmberg- pluspunt 4- registratie) voor toetsregistratie

Aanvullend wordt gebruik gemaakt van:

- Poster metriek stelsel van [van der velden onderwijsadvies \(flexmaat\)](#). Op deze manier gebruiken we door de hele school dezelfde referentiematen en rekentaal. Er zijn powerpoints om deze stapsgewijs aan te bieden. Deze staan in de map 'Pluspunt 4' onder de map 'vakken' in Sharepoint.
- Redactiesommen.nl (gratis account aan te maken, groep aanmaken, taken klaarzetten)
- Tafeldiploma.nl (gratis account aan te maken, groep aanmaken, taken klaarzetten)
- Junior Einstein (schoolaccount, werkbladen voor weektaak/huiswerk/doelen FocusPO)
 - o Inlog: directie.claus@onderwijsprimair.nl
 - o WW: [JunClaus3461!](#)
- Gynzy en/of prowise (naar eigen invulling leerkracht, voor automatiseren bijvoorbeeld)
- Account op Volgens Bartjens (informatie, artikelen)
 - o Inlog: directie.claus@onderwijsprimair.nl
 - o WW: [WwybPChQ](#)

In de begeleidingskamer boven staan twee rekenkasten met materiaal, ingedeeld op onderdelen uit de leerlijn. Dit wordt zoveel mogelijk ingezet bij nieuwe doelen en verlengde instructies.

Leertijd

Groep 1-2:

Gemiddeld 6 thema's per jaar waar de doelen onder verdeeld worden. Dinsdag t/m vrijdag is er een inloop, waarbij minimaal 1 rekenactiviteit wordt aangeboden. Deze inloopactiviteiten worden wekelijks gewisseld. Afhankelijk van het thema, de doelen die gekoppeld zijn aan het thema en op basis van observaties, wordt bepaald of extra activiteiten worden aangeboden.

Groep 3-8:

We gaan uit van de richtlijnen van de methode, dus 60 minuten rekenen per dag. De leertijd wordt uitgebreid (zie differentiatie) als de groep of leerlingen uitvallen op een cruciaal doel, of wanneer bezemdoelen vanuit FocusPO extra worden behandeld voorafgaand aan een lesdoel. De onderdelen vanuit 'aanvullend aanbod' (zie hierboven), kunnen zowel binnen als buiten de vaste lestijden worden aangeboden.

Het jaarprogramma van Pluspunt bestaat uit 10 blokken van drie weken. Daarnaast zijn er optioneel twee instapweken en vijf parkeerweken. De parkeerweken kunnen zelf worden ingedeeld, bijvoorbeeld met remediëring en herhaling. In de parkeerweek wordt ook het project 'Rekenlab' ingezet. Daarnaast worden in deze weken ook projecten gepland voor leerlingen die meer aankunnen en dus geen herhaling en remediëring nodig hebben.

Blok en lesopbouw

Groep 1-2

We zitten zo min mogelijk in grote kringen. Rekendoelen worden aangeboden gedurende de dag in routines, gesprekken, inloopopdrachten en spel / hoeken. Er is hierdoor niet een echte lesopbouw.

Dingen die bijvoorbeeld op dagelijkse momenten aan bod komen:

- Dagen van de week, tijden, seizoenen, weer bij het opstarten van de dag
- Ruimtelijke begrippen in gesprekken (voor, achter, naast)
- Figuren benoemen: in inloopopdrachten, knutselmateriaal, spel, boeken
- Telrij: tellen van fruit, kinderen of andere dingen.

Belangrijk: veel is al snel leerkrachtafhankelijk. Het is belangrijk dat leerkrachten goed in de kleuterleerlijn zitten, zich over de dag heen bewust zijn van de leermomenten en hier aanknopingspunten vinden en benoemen.

Groep 3-8

Een blok bestaat uit 3 weken. De eerste twee weken zijn basisweken. Hierin worden de hoofddoelen aangeboden, dit zijn er twee per week. Elk hoofddoel is verdeeld in twee lesdoelen, die na elkaar worden aangeboden. Dit zijn in de handleiding de blauwe lessen en de gele lessen. Les 5 en 10 zijn herhalingslessen. De derde week bestaat uit remediëring, herhaling, een projectles en de toets.

Van groep 3-8 hanteren we de volgende tijdsindicatie:

- 20 minuten conditietraining/Bingel eigen taken (+instructiemoment sterke rekenaars)
- 15 minuten instructie basisdoel (inclusief warming-up)
- 15 minuten basistaak (in deze tijd eventueel verlengde instructie)
- 10 minuten afronding: verder aan conditietraining, extra lesdoelen/uitdagend werk, gezamenlijke lesafsluiting

In groep 3-4 zal de instructie vaak langer duren. Er wordt meer gebruik gemaakt van materiaal en afhankelijk van het lesdoel worden meer opdrachten klassikaal gemaakt. De conditietraining duurt in deze groepen korter, zo'n 15 minuten.

We starten bewust met de conditietraining. Dit, omdat er is gebleken dat onvoldoende kinderen aan de conditietraining toekomen waar juist ook blokdoelen herhaald worden van het voorgaande blok. Daarnaast creëren we in deze tijd de ruimte om instructie over uitdagend werk te geven (zie kopje differentiatie).

Didactisch handelen

Groep 1-2

De kleutergroepen werken volgens de principes van spelend leren. Doelen worden op basis van de zone van naaste ontwikkeling aangeboden. Er wordt veel meegedaan en geobserveerd, zodat leerkrachten kunnen inspelen op de zone van naaste ontwikkeling van het kind. Observaties worden in FocusPO vewerkt.

Groep 3-8

In de basis werken wij met de principes van **doordacht Lesgeven (zie bijlage 1)**. Dit model bestaat uit vier fasen:

1. Een goede start: motivatie aanboren, doel benoemen, voorkennis activeren en vooruitblikken op de les
2. Interactieve instructie: hardop denkend voordoen, feedback op de aanpak.
3. Alle leerlingen actief aan het werk: toepassen van de stof, begeleid oefenen, zelfstandig oefenen en eventueel op hoger niveau werken.
4. Einde van de les: inhoudelijke afronding van de les, leerlingen laten reflecteren op het leerproces.

Hierbij komen verschillende strategieën terug:

- doelen stellen en feedback geven (concreet en in kindtaal)
- samenvatten en notities maken
- inspanning bevestigen en erkenning geven
- voldoende oefening geven
- werken met schema's en modellen
- vragen en opdrachten formuleren om diverse manieren van denken te stimuleren
- voorkennis activeren met vragen, aanwijzingen en kapstokken
- coöperatieve werkvormen
- gedifferentieerde instructie, met bijbehorend klassenmanagement
- Denktijd geven, beurten zonder vingers om betrokkenheid te vergroten

Eén model voor rekenen niet allesomvattend. Met name met zicht op de nieuwe kerndoelen, waarbij het wiskundig denken/redeneren een grotere rol zou kunnen gaan spelen, is het van belang dat kinderen ook echt zélf durven, proberen en nadenken om tot eigen oplossingsmanieren te komen. Hiervoor kan afwisselend gebruik gemaakt worden van meer open opgaven waarmee het denken aangezet wordt, volgens de principes van het boek 'denkklassen creëren' volgens Peter Liljedahl. Dit is met name met het oog op de nieuwe kerndoelen van belang. Hiervoor is nog expertise en oefening binnen het team nodig.

Strategieën:

We volgen de basis- en variastrategieën van de methode. Zie voor uitzonderingen kopje 'aanvullende afspraken strategiegebruik' hieronder. Daarnaast: verplicht gebruik uitrekenschrift vanaf groep 5. Zo worden strategieën zichtbaar toegepast, ook sterke rekenaars met gedifferentieerd aanbod. Dit, omdat sterke leerlingen eigen strategieën kunnen ontwikkelen die in een later leerjaar niet effectief meer werken. Er moet zicht behouden blijven op hóe leerlingen rekenen. We gebruiken schriften met hokjes van 1x1cm.

Rekenmodellen

Pluspunt werkt volgens drie rekenmodellen: het drieslagmodel, handelingsmodel en het hoofdfasenmodel. In de handleiding staat bij elke les waar de focus op ligt binnen deze modellen. Zie **bijlage 2** voor overzicht van de modellen en extra informatie. Daarnaast ook een hulpmiddel om je les en VI voor te bereiden aan de hand van deze modellen. Deze wordt met nieuwe leerkrachten met de rekencoördinator doorgenomen. Elke leerkracht heeft een A4 met alle modellen in de klas ter ondersteuning. Hier wordt als volgt mee gewerkt:

Drieslagmodel – opdracht niveau: Observatiemiddel tijdens de opdrachtverwerking. De observatievragen in de handleiding (en draaiblok) sluiten hierop aan. Hiermee wordt preventief op de ontwikkeling van kinderen ingespeeld. Ook leg je hiermee het accent op de instructie van de les (gaat het om betekenis verlenen aan een context, het uitvoeren van een strategie of het terugkoppelen van het antwoord aan de context?). Zie je waar een kind vastloopt tijdens het werken?

Handelingsmodel - instructieniveau: Tijdens instructies en hulp kun je zakken of stijgen in het handelingsmodel. Dit gaat van informeel/handelend rekenen naar formele sommen. Bij nieuwe doelen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van materiaal en handelend rekenen, waarbij we stap voor stap stijgen naar formeel rekenen.

Hoofdfasenmodel – leerlijn niveau: In welke fase van de leerlijn zitten we? Ook hierop wordt de instructie aangepast. Bij de fase begripsvorming worden meer instructies gegeven op informeel niveau met behulp van materiaal. Let op: de fases moeten stap voor stap worden doorlopen. Als er nog geen begrip is, kun je niet door naar procedure ontwikkeling.

Aanvullende afspraken strategiegebruik

Extra afspraken strategieën:

Rekentaal:

We maken gebruik van de rekentaal van de methode. Andere woordenschat gaan we niet uit de weg. Denk aan woorden als de vermenigvuldiging, de deling, de som, het verschil. Voor referentiematen maken we gebruik van dezelfde voorbeelden. Deze staan op de Flexmaat posters, zoals eerder benoemd.

Schrijven van getallen:

In de onderbouw is het belangrijk (ook al bij groep ½) dat de getallen van links naar rechts geschreven worden. Dus eerst de tientallen, dan de eenheden. Het heeft tijd nodig voor kinderen om dit geautomatiseerd te krijgen. Van sprongen vooruit staat [een document](#) in de map rekenen, met extra tips om dit aan te bieden. Blijft een kind moeite hebben in groep ¾:

- Maak een 100 veld, waarbij de linker kolom getallen juist start bij de tientallen. Als je dan de rij van links naar rechts bekijkt als kind, zie je dus éérs de 20, en daarachter pas de 3 erbij. Dan zie je dat 23 ook echt 20 en 3 is. De 100 komt dan los onderaan te bungelen.

Rekenvragen

Schooljaar '25-'26 zetten we ons in om diverse rekenvragen in de lessen te stellen. Vragen op verschillende niveaus, zie bijlage 4. Dit komt voort vanuit het artikel 'vragen die leren stimuleren' van Marc van Zanten,

Toetsing en monitoring

Groep 1-2

In de kleutergroepen wordt continu geobserveerd door mee te doen en mee te kijken. Zicht op ontwikkeling wordt bijgehouden via FocusPO. Alleen groep 2 krijgt rapporten. Hier staat iets beschreven over de drie subdomeinen die extra worden aangeboden: omgaan met getallen, omgaan met hoeveelheden en omgaan met de telrij.

Groep 3-8

We maken gebruik van de volgende meetinstrumenten:

- Toetsen (bloktoets, supertoets, IEP toets)
- Observatiegegevens (wisbordjes, werkboeken, strategiegebruik, observatievragen methode – drieslagmodel)
- Peilingslessen (lessen 5 en 10, peiltaken digitale verwerking)
- Bijhouden gebeurt via registratiemonitor van de software + Blokplannen in FocusPO worden bijgehouden

Monitoren gaat via de volgende stappen:

1. Observeren tijdens lessen

Tijdens instructies en verwerkingen wordt er geobserveerd met behulp van het drieslagmodel (zie bijlage 2). Lesdoelen die niet beheerst worden, noteert de leerkracht in het draaiboek (papier) of het observatieformulier zodat hier preventief kan worden ingegrepen worden. Deze informatie wordt uiteindelijk altijd vewerkt in FocusPO.*

De lessen 5 en 10 zijn 'meet'lessen. Deze worden zelfstandig gemaakt om te kijken of leerlingen dit doel nu zelf beheersen. Kinderen met uitdaging maken deze lessen in sommige gevallen in plaats van de basislessen, zie kopje differentiatie.

* FocusPO Schooljaar '24- '25-'26:

Tijdelijke pauze FocusPO gehad omdat het aantal doelen niet werkbaar was. Voor nu een nieuwe insteek: de doelen op een nieuwe lijn ingevoerd, zodat er meer overeenkomst is met onze methode. Stap 1 is het werkbaar maken van het volgen van deze doelen. Stap 2 is eventueel weer extra cruciale doelen toevoegen en/of verplaatsen.

2. Toetsen

Methodetoetsen

Na elk blok volgt een methodetoets. Deze toetsen de doelen op lange termijn. De toets van blok 2 toetst dus de doelen van blok 1. Twee keer per jaar is er een halfjaarlijkse toets: de supertoets, behalve in groep 3, daar wordt er slechts éénmaal per jaar de supertoets afgenomen.

Niet methodetoetsen

Twee keer per jaar wordt een niet-methode afhankelijke toets afgenomen, de IEP toets. Doel hiervan is een objectief beeld te verkrijgen van de kennis, vaardigheden en competenties van de leerlingen. De resultaten van deze toetsen worden schoolbreed besproken. Tijdens deze schoolbespreking kijken we of dit onderwijsplan aangepast moet worden of dat onderdelen extra professionalisering vragen. Ook kan worden besloten om een interventie te doen voor één groep. Deze interventies worden genoteerd in ParnasSys als groepsplan en gepland voor een half jaar. Kortdurende interventies vallen onder normaal didactisch gedrag en hoeven niet te worden genoteerd. Leerlingen met een OPP worden altijd besproken met de coördinator leerlingenzorg en 2x per jaar met ouders. Het OPP is onderdeel van de zorgcyclus (zie het schoolondersteuningsplan).

LET OP: toetsen worden op eigen niveau aangeboden. Zowel methode als niet-methode toetsen. Als een kind op een eigen leerlijn werkt, is hier een OPP voor opgesteld. Toetsen worden dan ook op eigen niveau afgenomen.

3. FocusPO bijhouden en blokvoorbereidingen

De wel of niet behaalde lesdoelen worden elke periode (4 periodes in een jaar) bijgehouden in het blokplan van FocusPO. Aan de hand van observaties, toetsen en eventuele bezemdoelen kan het groepsaanbod worden bepaald voor de komende periode. Zo kan er bijvoorbeeld extra tijd worden ingezet voor bezemdoelen. Het plannen van de nieuwe periode, doe je weer in de blokvoorbereidingsformulieren van pluspunt en in je rooster.

Differentiatie

Groep 1-2

Rekendoelen komen in principe op gemengd niveau aan bod. In FocusPO wordt geen onderscheid gemaakt tussen de rekendoelen voor groep 1 en 2. Elk doel staat met tussenstappen beschreven. Zo kan per kind worden aangegeven welk tussendoel het beheerst (bijvoorbeeld: tellen tot 30. Als het bolletje deels is gekleurd, betekent dit dat het kind kan tellen tot 10). Wanneer dit nodig is, worden nieuwe rekendoelen soms in kleine kringen aangeboden met alleen groep 1 of 2.

In FocusPO staan plusdoelen beschreven. Als een kind voor loopt, kunnen deze doelen (geïntegreerd in het basisaanbod) worden aangeboden. Dit gebeurt tijdens het spelen en praten gedurende de dag. De leerkracht speelt in op wat er gebeurt en biedt uitdaging door moeilijkere vragen of opdrachten te geven.

Daarnaast zijn er in de kleutergroepen denkhoeken. Deze bestaan uit uitdagingsopdrachten zoals smartgames. Dit is voor kinderen die over het gehele aanbod meer uitdaging nodig hebben.

Groep 3-8

Uitdaging

De leerlingen volgen in principe het leerjaar waarin ze zitten. Leerlingen in de basis volgen de route die naar 1S niveau leidt. Voor de leerlingen waarvan we tijdens de les merken dat ze meer uitdaging nodig hebben nemen we verdiepvragen/plusdoelen mee in onze voorbereiding. Bijvoorbeeld met de denkvragen vanuit de methode of op een formeler niveau in de les.

De leerlingen die daar bovenop meer uitdaging nodig hebben, onderscheiden we in snelle en sterke rekenaars. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de kenmerken volgens Suzanne Sjoers (*zie bijlage 3*).

- Snelle rekenaars (sprinters)

- Verwachte uitstroom: 1S.

- Snellere verwerkingstijd, kan wel fouten laten zien door de snelheid. *Richtingseisen: denk aan 3x achter elkaar 80% goed scoren op een methodetoets en alle 'meet'lessen (5 en 10) goed maken.*
- Doen alle instructies mee en verwerken ook alle basislessen. Er wordt verwacht van deze leerlingen dat ze de lessen minimaal voldoende maken. Nadruk ligt op het 'goed' maken van de lessen. Als ze klaar zijn hebben ze tijd om aan de sprinter te werken, **hier is ook wekelijks minimaal 1x instructie voor ingepland.**

- **Sterke rekenaars (Kien/rekentijs/anders*)**

- Verwachte uitstroom: >1S. Dit wordt ook binnen FocusPO zo ingesteld.
- Gemiddeld tot snelle verwerkingstijd, goed rekeninzicht (pakt snel nieuwe doelen op), soms te veel eigen strategiegebruik. *Richtingseisen: goede score op 90% op de bloktetsen en methode onafhankelijke toetsen.*
- Doen de instructies wel mee in verband met het aanleren van de juiste strategieën. Zij maken na de instructie van het eerste basisdoel les 5 (doel 1). Als deze voldoende gemaakt wordt, is de dag erna ruimte om te werken aan uitdagend werk op de >1S route. Als deze onvoldoende gemaakt wordt, doet de leerling mee met de tweede basisles en maakt dan ook les 2. Uitdagend werk bestaat uit:
 - Vragen op een dieper kennisniveau, meerdere oplossingsstrategieën kunnen benoemen
 - Extra leerstof, gebaseerd op de doelen uit FocusPO volgens >1S niveau. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van redactiesommen, **Kien en of de rekentijs (liefst gericht op doelen die in de lessen voorkomen, maar met uitdaging).** Hier is 1 à 2x per week instructietijd voor ingepland.

**schooljaar '25-'26: we vullen ons verrijkingsmateriaal voor sterke rekenaars aan met diverse materialen, waarbij de doelen zoveel mogelijk aansluiten op de methodedoelen. We verzamelen deze in een digitale map in Pluspunt, en/of fysiek in de methodemap, zodat dit jaarlijks kan worden hergebruikt.*

Hulp

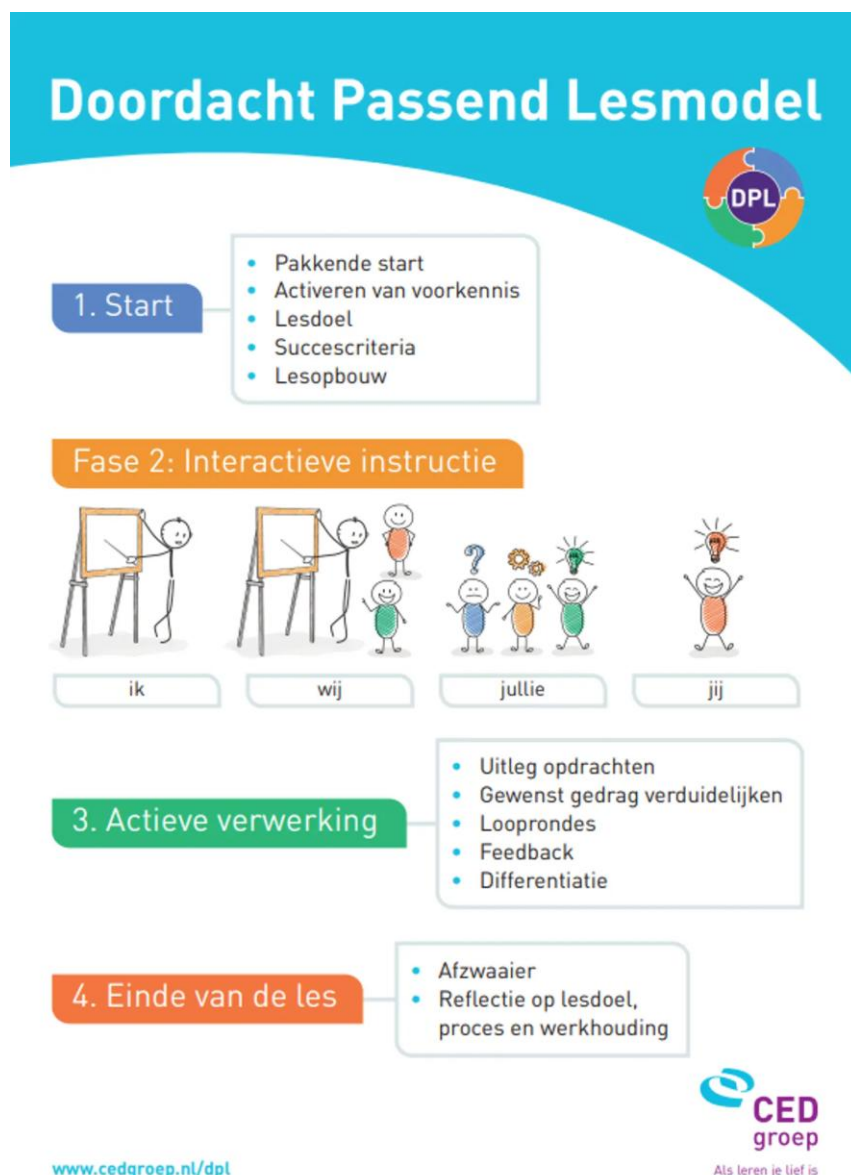
Streven is dat alle leerlingen de doelen behalen. De verwachtingen liggen hoog. Er wordt gebruik gemaakt van verlengde instructie en waar nodig/mogelijk pre-teaching. Dit kan ook betekenen dat er bezemdoelen buiten de klas worden aangeboden, voorafgaand aan een nieuw lesdoel. Houdt hierbij rekening met de eerder beschreven didactische modellen en stel een handelingsplan op.

Bij verlengde instructie wordt gebruik gemaakt van de **hulpkit**. Mocht dit niet voldoende zijn, is leertijd uitbreiden op groeps- en/of individueel niveau het vervolg. Hiervoor zijn de volgende middelen en tijden in te zetten:

- De extra werkbladen vanuit de methode
- Lessen 13, 14, 15 (tijd om te remediëren of, als dit niet nodig is, andere doelen aan te bieden)
- Schaduwtetsen
- Spellen (<https://www.rondjerekenspel.nl/rekenmuur>)
- Extra oefensoftware (digitale taken extra klaarzetten)
- Materiaal uit de rekenkast
- FS-leerlijn (zie kopje aanbod)
- Gynzy bundels
- Werkbladen Junior Einstein

Wanneer een kind een jaar of meer achterstand heeft en extra inzet van hulp niet voldoende blijkt, wordt een OPP opgesteld. Dit gaat om leerlingen met een verwachte uitstroom van <1F (zo ook in FocusPo aangegeven). Bij het opstellen van het OPP wordt verwezen naar het ERWD protocol - <https://erwd.nl/downloads/protocol-ernstige-reken-wiskunde problemen-en-dyscalculie/basisonderwijs/protocol-erwd-po-bso-so.pdf>.

OPP wordt in samenspraak met IB'er (en/of rekencoördinator) opgesteld en 2x per jaar met ouders besproken. Dit is onderdeel van het zorgplan (zie ondersteuningsplan).

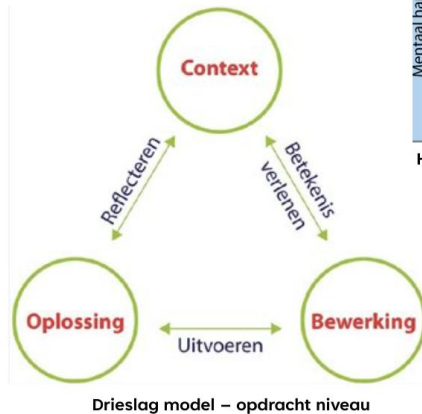

BIJLAGE 2 – didactische modellen

Zie opdracht voor oefening

Didactiek

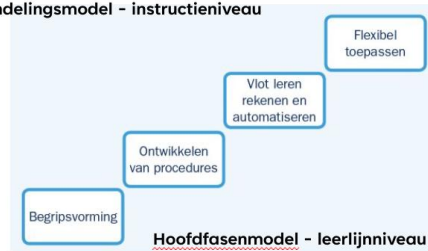
De leerkracht doet ertoe!!!!

Drieslag model – opdracht niveau

Handelingsmodel - instructieniveau

Hoofdfasenmodel - leerlijn niveau

+

Om rekenproblemen te signaleren passen we tijdens de les het observeren via het **drieslagmodel** toe. Het doel van dit model is dat je observeert hoe je leerlingen denken en handelen.

Bij het plannen/betekenis verlenen (de context doorgronden):

- Kan de leerling bij een context een bewerking bedenken?
- Kan de leerling betekenis verlenen aan de getallen?
- Kan de leerling een tekening maken bij de context of kale som?

Bij het uitvoeren (van de bewerking):

- Welke oplossingsmanier gebruikt de leerling? Is deze manier efficiënt?
- Kan de leerling de bewerking uitvoeren? Zo niet; wel met materiaal, eenvoudiger getallen of met een model?
- Hoe staat het met de noodzakelijke voorkennis? Wat wordt beheerst?

Bij de reflectie:

- Kan de leerling vertellen/laten zien hoe hij/zij tot het antwoord gekomen is?
- Heeft de leerling er zelf een idee van, of het gevonden antwoord goed is?
- Koppelt de leerling het antwoord terug naar de context?

De uitkomst van deze observaties gebruik je bij het geven van gerichte hulp en voor het samenstellen van verlengde instructiegroep. Je kunt hierbij het 'observatieformulier drieslagmodel' vanuit de methode gebruiken. Strategieën die je hierbij kunt toepassen zijn:

- Situatie concreet uitspelen (letterlijk doen wat er staat)
- Situatie tekenen/schetsen of verwoorden in verhaalvorm
- Handeling uitvoeren met blokken/fiches
- Situatie weergeven in schema's, bijvoorbeeld op de getallenlijn
- Situatie weergeven in een bewerking (formele notatie =de som)

Het hoofdfasen model en handelingsmodel bieden ons houvast voor de invulling van de lessen en instructies. Door ons bewust te zijn van waar we op de leerlijn zitten, en op welk niveau in het handelingsmodel, bepalen we het gebruik van materiaal of modellen.

BIJLAGE 3 – signaleringslijst sterke rekenaars

Bron: Sjoers, S. (2017), Sterke rekenaars in het basisonderwijs, Amersfoort, CPS

Kenmerken van de leerling	Goed	Snel	Creatief
1 Kan de vragen die voorkennis activeren beantwoorden.	x	x	x
2 Oogt nieuwsgierig naar nieuwe rekenkennis.	x	x	x
3 Stelt verdiepende vragen tijdens de instructie over de inhoud van de stof.			x
4 Vraagt naar de toepassingsmogelijkheden van de instructiestof.			x
5 Koppelt uit zichzelf de lesstof aan andere lesstof.		x	x
6 Toont een goed geheugen voor rekenfeiten.	x	x	x
7 Luistert geconcentreerd naar de instructie.	x		
8 Begint tijdens de instructie aan de verwerkingsopdrachten.		x	
9 Beantwoordt de controlevragen juist.	x		
10 Maakt snel en zelfstandig de stap naar formeel rekenniveau.	x	x	x
11 Verwerkt na de instructie de verwerkingsstof volledig zelfstandig.	x	x	
12 Heeft een voorkeur voor zelfstandige verwerking van de oefenstof.		x	x
13 Komt met minder oefenstof tot beheersing van de aangeleerde vaardigheid.	x	x	x
14 Gebruikt verkorte oplossingsstrategieën.		x	x

15	Gebruikt zelfbedachte oplossingsstrategieën.			x
16	Toont doorzettingsvermogen bij het oplossen van complexe taken.			x
17	Maakt tekeningen/schema's tijdens het oplossen van vraagstukken.			x
18	Is gemotiveerd om verdiepende opgaven te maken.		x	x
19	Stelt (zichzelf) verdiepende vragen over de verwerkingsstof.			x
20	Stelt kritische vragen over de inhoud van de verwerkingsstof.			x
21	Heeft een opvallend hoog werktempo bij het maken van de verwerkingsstof.		x	
22	Beginnt direct te werken zonder de opdracht te bekijken.		x	
23	Maakt weinig gebruik van niveau voorstellen abstract (model) en rekent snel op formeel niveau.	x	x	x
24	Heeft een score bij de 20 procent best presterende leerlingen.	x		
25	Heeft de toets ruim binnen de toegestane tijd af.		x	
26	Maakt de toets geheel zelfstandig, zonder vragen te stellen en zonder hulpmiddelen te gebruiken.	x	x	
27	Kijkt de gemaakte toets zorgvuldig na voordat hij de toets inlevert.	x		
28	Interpreteert toetsvragen soms anders.			x
29	Voegt reacties, extra uitleg toe aan de toets.	x		x
30	Werkt geconcentreerd aan de toets.	x		x
31	Slaat sommen over.		x	
32	Heeft de tafelsommen niet gememoriseerd.		x	x
33	Ziet en benoemt patronen in visuele presentaties.			x
34	Ziet en reageert op details.			x
35	Is kritisch op zijn gemaakte werk.	x		x
36	Werkt slordig.		x	

(Bronnen: Sousa (2009), Vugt en Wösten (2004) en Boer et al. (2011))

Bijlage 4: vragen die leren stimuleren

Vragen naar een oordeel
1. Welke opgave is makkelijker en waarom?
2. Wat maakt dat dit een makkelijke/moeilijke opgave is?
3. Hoe moeilijk is deze opgave voor jou, op een schaal van 1 tot 10?
4. Als je één opgave mag kiezen om te maken, welke kies je dan en waarom?
5. Welke opgave vind je mooi en waarom?
6. Welke opgave vind je het leukst om te maken en waarom?
7. Welke opgave zou je aan iemand in groep... (hogere of lagere groep) kunnen geven en waarom?
8. Welke opgave kan sneller worden opgelost en waarom?
Oordelende vragen over oplossingsmanieren:
• Zou jij deze manier graag willen gebruiken?
• Werkt/mag deze manier altijd?
• Is dit een snelle manier?
• Bedenk een situatie waarin deze manier werkt/niet werkt.
• Welke manier (bijvoorbeeld keuze uit twee oplossingsstrategieën) zal bij deze opgave het snelst werken?
• Waar zou je deze manier/dit voor nodig kunnen hebben?

Vragen naar het leggen van verbindingen
1. Waar doet deze opgave je aan denken/
2. Wat weet je al dat je bij deze opgave zou kunnen helpen?
3. Wat moet/wil je nog weten om deze opgave te kunnen maken?
4. Wat als de opgave zó (net iets anders) zou zijn?
5. Wat is de overeenkomst met /het verschil tussen deze manier en....?
6. Wat heeft deze manier te maken met.... (bijvoorbeeld: wat heeft deze deelopgave te maken met vermenigvuldigen)?
7. Kun je deze manier ook gebruiken voor deze andere opgave?
8. Kun je een andere opgave bedenken die ook op deze manier kan worden opgelost?
9. Als je deze opgave als voorbeeld neemt, wat kun je dan vertellen over dit soort opgaven in het algemeen?
10. Kun je je antwoord controleren? Hoe?

Vragen over vragen
1. Wat valt je op aan deze opgave?
2. Wat is de overeenkomst tussen deze opgaven?
3. Wat is het verschil tussen deze opgaven?
4. Wat hebben deze opgaven met elkaar te maken?
5. Hoe zou je dit met eenvoudiger getallen aanpakken?
6. Welke opgaven (van een les, verschillende lessen, een blok) horen bij elkaar en waarom?
Als er rijtjes opgaven zijn waarin een bepaalde structuur of volgorde zit, kan je deze vragen stellen:
• Wat is het eerste waar je aan denkt als je deze opgaven ziet?
• Wat is het tweede waar je aan denkt?
• Welke van het eerste rijtje vind je het makkelijkste? Welke lijkt je het moeilijkste?
• Hoe zou zo'n rijtje eruit kunnen zien met andere getallen?
• Welke structuur/ welk patroon zie je in de afzonderlijke rijtjes?
• Welke structuur/ welk patroon zie je tussen de rijtjes onderling?
• In welke volgorde ga je dit aanpakken; in de volgorde van het boek of in een andere volgorde?

Vragen naar eigen producties
1. Maak net zo'n rijtje/opgave, maar dan met makkelijker/moeilijker getallen.
2. Maak net zo'n rijtje/opgave, maar dan met hele getallen/met breuken.
3. Maak de rijtjes langer. Hoe kan de volgende opgave er uitzien?
4. Maak een rijtje dat hier op lijkt, maar met steeds dezelfde uitkomst.
5. Bedenk een rijtje/opgave voor groep.....
6. Bedenk een opgave over iets wat je in de toekomst verwacht te leren.
7. Laat je oplossingswijze zien in een tekening.
Schrijf alles op wat je weet over.....
• Het getal 12/een miljoen
• Vermenigvuldigen
• Het optellen van breuken
• Oppervlakte
• Procenten
•

Vragen om een ander perspectief in te nemen

1. Kun je bij deze opgave aan het einde beginnen? Of ergens middenin?
2. Waar ga je beginnen met werken/ rekenen/ denken?
3. Hoe zou deze opgave eruit zien als dit het goede antwoord zou zijn?
4. Hoe zou een fout antwoord eruit kunnen zien?
5. Wat is een antwoord dat zeker fout is?
6. Iemand gaf dit foute antwoord. Hoe zou dat kunnen komen?
7. Wat zou de bedoeling zijn van de methode-schrijver?
8. Wat heeft deze opgave te maken met.... (bijvoorbeeld een opgave uit een eerder blok die ermee te maken heeft)?
9. Kan deze opgave worden opgelost met.... (bijvoorbeeld een bepaalde bewerking of een bepaalde aanpak)?
10. Hoe zou.... (bijvoorbeeld een klasgenoot die net iets heeft voorgedaan) dit aanpakken?
11. Wat zou een wiskundige opvallen aan deze opgave?
12. Waarvoor zou je dit (bijvoorbeeld een type opgave, een bepaalde oplossingswijze) allemaal nodig kunnen hebben?

Vragen over het eigen leerproces

1. Wat heb je geleerd van deze opgave?
2. Wat vind je het belangrijkste om te onthouden van deze les?
3. Hoe kun je zorgen dat je dit ook echt gaat onthouden?
4. Wat verwacht je te gaan doen in deze les? Wat verwacht je te leren (aan het begin van de les)?
5. Welke verwachting kwam uit? Welke niet (aan het einde van de les)?
6. Wat in deze les vond je makkelijk/moeilijk te begrijpen?
7. Wat heeft je vandaag echt laten nadenken?
8. Wat heb je goed gedaan deze les?
9. Wat vond je mooi in deze les?
10. Wat vraag je je nog af na deze les?
11. Wat wil je volgende keer anders/beter doen?
12. Wat voor vraag zou je kunnen stellen aan je buurman/buurvrouw om te kijken of hij/zij het begrepen heeft?
13. Welke vraag kun je bedenken die ik (de leerkracht) aan je zou mogen stellen, zodat jij in je antwoord op deze vraag goed kunt laten zien wat je hebt geleerd?